

Hetedik kürtszó

Bojtor István vezércikke

3. oldal

Isten szolgálni hív

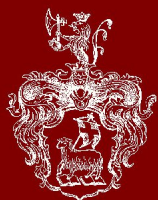
Angyalkúti ifjúsági találkozó

3. oldal

Olvasólámpa

Hegyközcsatár évszázadai

8. oldal

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYŰLEKEZETI LAPJA • 2013. DECEMBER XXIV. ÉVFOLYAM 23. SZÁM

Adventben élünk, várjuk az Urat

Lovász István ünnepi írása (4. oldal)

A Lélek csendje

„Mind a ketten igazak valának az Isten előtt, kik az Úrnak minden parancsolataiban és rendeléseiben feddhetetlenül jártak” (Lk 1,6)

Zakariás pap és felesége, Erzsébet, idős istenfélő házaspár képét tükrözi a Bibliában. Mindketten feddhetetlen, szenvedélyek nélküli, erkölcsös, Isten parancsainak engedelmeskedő életet éltek. Szomorúak voltak, mert gyermek nélkül éltek, így öregedtek meg, de ezt is az Úrban hordozták el. Ez a lelki fájdalom nem kergette őket italba, sem veszekedésekbe, sem válásba, sem más társnak vagy partnernek keresésébe. Mindkettő az Úrtól kérte az erőt keresztje hordozásához. Az Isten előtt tett házassági esküjük erőt adott nekik az egymással és egymásért való élethez. A közös fájdalmat az Istennek engedelmeskedő életben hordozták el éveken át.

Kedves testvéreim, nézzetek bele az igaz ige tükrébe, hagyjátok, hogy mutassa meg nektek életetek, házasságotok szép és elrontott vonásait. Forduljatok Istenhez, hogy családi hajlékotok, minden szükség és Benne elhordozott fájdalom, teher ellenére váljon olyan meghitté, derűssé, mint a Zakariásé! Az adventi időszakban Isten igei és családi alkalmakat kínál fel nekünk, hogy mi Isten előtt engedelmes és feddhetetlen szívvel ünnepeljünk.

„E napok után pedig fogada méhében Erzsébet, az ő felesége, és elrejtőzék öt hónapig” (Lk 1,24)

Ebben az igeversben azt olvassuk, hogy Erzsébet, más állapotában, öt hónapig, teljesen elrejtőzött, tulajdonképpen elrejtette áldott állapotát. Zakariás és ő tudta csupán, milyen csodát tett vele Isten. Környezetében először Mária tudta meg az örömhírt, de ő sem személyesen Erzsébettől, hanem Isten kijelentése által.

Vajon miért titkolózott Erzsébet? Vajon mit tett ez alatt az öt hónap alatt? Miért nem dicsekedte el az Úr hatalmas tettét már várandóssága legelején?

Ő belátta, hogy csak ott marad rejtve bármilyen isteni csoda, ahol nem az Isten közelségében élnek. Aki Isten kijelentésének kegyelméből él, akárcsak Mária, azt is észreveszi, meglátja, amit elrejtettek a testi szemek elől, ami mások számára láthatatlan.

Igyekezzen ebben az adventi időszakban lelkeddel látni, Jézus eljövételére lelki szemekkel figyelni. A környezetedben élőkre is az ige szemével tekints, láss beléjük a lelkeddel, a lelkeddel a lelkiüket. Az adventi várakozás és készülődés eredményezze azt, hogy megteljen a szív, a lélek Jézus irántunk való szeretetével és a mi szeretetünkkel a ránk bízottak felé. Láss Jézus szemével, lásd meg a krisztusit, vidd a krisztusit annak, aki még nem lát tisztán, nem lát lelkiekben.

„Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, megmozdult a magzat a méhében. Megtelt Erzsébet Szentlélekkel.” (Lk 1,41)

Az igeversben arról olvasunk, hogy a pap felesége, Erzsébet, Szentlélekkel telt meg. Ellentmondásosnak tűnik, hogy a pap felesége, aki istenfélő életet élt, eddig nem volt betelve Isten Lelkétől? Hogyan lehetséges ez? Lehet Lélek nélkül istenfélő életet élni?

„Igyekezzen Jézus eljövételére lelki szemekkel figyelni”

Erzsébet nem érdeme miatt telt meg Lélekkel, hanem Isten jótetszéséből, azért, hogy majdan Máriát meglátva, felismerje a Megváltót.

A tanítványok is csak pünkösdkor kapták meg a Lélek ajándékát, holott addig is Jézussal jártak és hittek benne. Ők is azért kapták az Isten Lelkét, hogy Isten általuk közvetlenül munkálkodjon bennük és környezetükben, képessé váljanak az igét hirdetni, az apostoli szolgálatot végezni.

Erzsébet, a tanítványok is, akkor kapták meg a Szentlélek ajándékát, amikor szolgálatra kellett indulniuk, amikor Isten sajátos küldetést adott kiválasztottainak.

Az adventi elcsendesedésekben kutasd személyes küldetésedet, Isten Lelkével támoogat téged abban, hogy teljesítsd feladatod, szolgálj tudj. Nem érdemed szerint, de Isten jótetszése szerint kapod szolgálatodat, ezért légy szerény, engedelmes és örvendező szolgálattevő, mint a várandós kismamák, Erzsébet és Mária.

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

REMÉNYIK SÁNDOR

Csendes csodák

Ne várd, hogy a föld meghasadjon
És tűz nyelje el Sodomát.
A Mindennap kicsiny csodái
Nagyobb és titkosabb csodák.

Tedd a kezedet a szívedre,
Hallgasd, figyelj, hogy mit dobog,
Ez a finom kis kalapálás
Nem a legcsodásabb dolog?

Nézz a sötétkék végtelenbe,
Nézd a kis ezüst pontokat:
Nem csoda-e, hogy árva lelked
Feljűk szárnyat bontogat?

Nézd, árnyékok hogy fut el előled,
Hogy nő, hogy törpül el veled,
Nem csoda ez? – s hogy tükröződni
Látod a vízben az eget?

Ne várj nagy dolgot életedbe,
Kis hóhelyek az örömek,
Szítáló, halk szírom-csodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök.

DSIDA JENŐ

Közeleg az emberfia

Tudom, hogy közeleg már a jó ember fia,
aki nem tőlem és nem tőled kap életet.
Néhány pásztorinak, akik sohasem öltek
nyulat, nem hordoznak emberlő
szerszámot, megjelenik az angyal és
megjelenik a csillag és tele lesz dallal
a decemberi hegyoldal. Csak ránézünk

a kisdere

és tudni fogjuk, hogy Ő az.
Eljönnek az acéltrösztök fejedelmei,
a petroleumbányák frakkos császárai
s kömnyel a szemükben letérdelnek elé.
Mert Ő lesz, akinek legtisztább kék a szeme,
legerősebb léssen a karja és szelid

arcáról ragyog

az örök építők acélos vidámsága.
Ő megmutatja minden vándornak az utat,
minden töprengőnek az igazságot, minden
haldoklónak az életet. Ő megmagyarázza
nekünk a gépek dalának igazi értelmét,
megmagyarázza és megáldja a fáradt költőt
legsajgóbb szavait és mosolyogni fog és kék
fehér galamb fog ülni a vállán kétfelől.

Ő nem ad országot nekünk, hanem otthont,
nem ad fegyvert, hanem kenyeret.

Ma még sírunk,
mert a mosolygás nem én vagyok.

Ma még sötét
van, mert nem jöttem világosságnak,
hanem hogy bizonyosságot tegyek

a világosságról.

Már közeledik az éj, mely szüli a Hajnalt.
Eljön Ő, minden biztonnyal eljön.

1929

Isten szolgálatra hív

„Egy közösségben a dolgok nem velem történnek, hanem általam”

Az idei év októberében az angyalkúti református gyülekezet adott otthont a Királyhágómelléki Egyházkerület őszi ifjúsági találkozójának. Az Angyalkútra érkező ifjakat és vezetőiket a helyi református ifjúság tagjai, lelkipásztorok és annak felesége, valamint a helyi asszonyok fogadták nagy szeretettel.

Az érkező fiatalok álmos és csendes hangulatát a regisztrációval egybekötött reggeli kávé és tea elfogyasztása igyekezett fellendíteni. A különböző gyülekezetekből érkező ifjúsági csoportok már a regisztrációnál átvehették az erre az alkalomra készült könyvjelzőket és képeslapokat, amelyeken az angyalkúti református templom és egy bibliai idézet volt látható és olvasható. A templomban *Gecse Tamás*, helyi lelkipásztor köszöntötte az ifjakat és vezetőiket, majd Isten áldását kérve a találkozóra ismertette a napi programot. A helyi lelkész köszöntése után, a bihari vendéglelkészek vezetésével ifjúsági énekekkel kezdődött az istentisztelet. Közél hatvan főből álló sereg dicsérte Isten a „Lelkem áldd az Urat” kezdetű ifjúsági énekekkel.

Az istentiszteletet *Miklós István Boldizsár*, jákóhodosi lelkipásztor tartotta alternatív módon, amit a fiatalok nagy érdeklődéssel hallgattak. A lelkipásztor biznyságtételében az én és a közösség kapcsolatát emelte ki, feltéve a kérdést: milyen helyet foglalnak el maguk a fiatalok saját közösségeikben? Felhívta a fiatalok figyelmét azokra a hibákra és kifogásokra, amelyek miatt az én nem képes a közösség teljes tagja lenni, valamint kiemelte annak a fontosságát, hogy az én el kell jusson arra a felismerésre, hogy az egyház közössége akkor lesz igaz és Isten felé mutató közösség, ha az én megérti, hogy egy közösségben a dolgok nem velem történnek, hanem általam.

Az igehirdetést követően újabb énekekkel adtak hálát a fiatalok Isten tanításáért, majd *Módi József*, az aradi egyházmegye esperese köszöntötte a megjelenteket. A nap közepére a résztvevők elérkeztek a szórako-

zás alkalmához is, amikor több csoportra osztva, egy-egy lelkipásztor vezetésével, élménypedagógiai játékok által egymással ismerkedhettek. A lelki feltöltődés után a vendégeket terített asztal fogadta a templom alagsorában, ahol a gyülekezet asszonyai és az ifjak felszolgálták az izletes pörköltet, amit kalács és kakaós csiga követett.

Az ebéd elfogyasztásával nem ért véget a találkozó, hiszen az egyházkerület különböző pontjairól érkező ifjúság a helyiek vezetésével, valamint *Ujj János*, nyugalmazott történelemtanár idegenvezetésével rövid aradi városnézéssel folytatta a közös programot. A fiatalok a Szabadság-szobornál és a Vesztóhelynél is tiszteletüket tették, megemlékezve a szabadságért életüket áldozó hőseinkre. A városnézés az arad-belvárosi református templomban ért véget, ahol a vendégeket szavalattal, orgonajátékkal fogadták, majd *Fazakas Ferenc* mezőtelki lelkipásztor rövid imádsággal köszöntö meg és zárta az Egyházkerületi Ifjúsági Találkozót. Hazaindulás előtt szeretetvendégségre várták a megjelenteket az imaterembe, ahol mindenki elfogyaszthatta az erre az alkalomra sütött tepertős pogácsát.

Ezúton is köszönetet mondunk mindazoknak, akik részt vállaltak, és segítettek a találkozó szép rendben való megszervezésében és lebonyolításában. Istené legyen érte a dicsőség! Az ilyen ifjúsági találkozók fontossága abban áll, hogy megértessük az egyház ifjúságával, hogy Isten őket is szolgálra hívja, s hogy kínálhat a világ számukra csillogóbbnál csillogóbb lehetőségeket és barátokat, mégis a legnagyobb barát és lehetőség Isten, aki mellett könnyebb elviselni a csalódásokat és bántásokat is.

Bízunk benne, hogy a résztvevő fiatalok szívükbe zárták és nem felejtik a találkozó fő énekét: „Kegyelmed nagy, és türelmed hosszú, / Szerelmed mély, és az égig ér, / Nem szűnök énekelni jószágodról, / Tízezer okom van, hogy zengjek még.”

GECSÉ TAMÁS

HETEDIK KÜRTSZÓ

Zakariást megáldja Isten

„Mondta az angyal neki: Ne félj Zakariás... feleséged Erzsébet szül néked fiat, és nevezd Jánosnak. És mondta Zakariás: miről tudhatom én ezt meg? És felelt az angyal: én Gábiel vagyok, aki az Isten előtt állok... És örvendetes dolgokat jelentsek néked.” Lk 1,13-19.

Zakariás és felesége, Erzsébet, pápi családban születtek. Elszállt fölöttük az idő és megöregedtek. Azért szomorkodtak, mert nem volt gyermekük. Zakariás még Jeruzsálemben templomi szolgálatot végzett. Isten megvizsgálta életüket, és úgy találta, hogy mindketten az ő parancsolatai szerint élnek. Az Úr megjelent Zakariásnak, áldással örvendeztette meg, amit ő elfogadott.

A jeruzsálemi templomban megjelent az Úr. Krisztus születésekor, az idők teljességében nehéz terhek nyomorították Izrael népét. Pogány rómaiak sanyargatták és fosztogatták a lakosságot. Az élő Úr bármikor örömet hozhat, megjelenhet jó és rossz napokban, fiatalnak és öregnek egyaránt. Rendkívüli események történtek Krisztus születésekor, amikor Isten aláhajolt az emberhez, vagy összeütközött vele. Az Úr áldásával, vagy a nélkül folytathatjuk parányi életünket.

Zakariás és Erzsébet kedvesek voltak Isten előtt, kiválasztotta őket, mert ismerte életüket és szolgálatukat, örömeiket és gondjaikat. Ismer téged is, arra választott, hogy megáldjon téged. Senki más nem segíthet rajtad, csak a hatalmas Úr, Aki fölötté áll a természet törvényeinek, független szigorú tudományos tettektől. Fény a sötétségben, igazság az összeza- varodott világban. Igéretet ad a mi Urunk Jézus Krisztusban. „Én vagyok Gábiel, aki Isten előtt állok.” Önmaga bizonyítja be önmagát.

Az angyal szól és cselekszik. Meghallgatom imádságaidat, és fiúval ajándékozlak meg téged, akit Jánosnak nevezsz. Megcselekszem, amit mondtam. Embereknél lehetetlen, de Istennél minden lehetséges. Szentlelkemet árasztom reád.

A Sátán emberölő volt kezdetől fogva. Bűn, keserűség, szenvedés jár a nyomában. Isten életet, örömet ajándékoz nekünk a Jézus Krisztusban. Ezt üzeni most neked. Amit mondt, beteljesíti azt, mert szava és cselekedete ugyanaz. Most, adventben, az Ő áldása sugárzik reád.

A csoda az, hogy Zakariás hallja az Igét, és látja az Urat. A Szentlélek nyissa meg füledet és szívedet adventben Isten előtt.

Zakariás valami jelt kíván. Isten magyarázkodás helyett megnémítja, ami annak a jele, hogy Zakariáshoz az Úr szólt, benne, általa cselekszik, öregeket fiatalít, betegeteket gyógyít, gyöngét erősít, szomorút vigasztal Jézus Krisztus által.

Jeruzsálem papja megalázza magát, és hittel fogadja az áldást. Templomból kijövet látszik rajta, hogy odabent az Úrral találkozott. Adventben hozzád is szól az Úr, fogadd el hit által a Jézus Krisztusban nyújtott áldást. Ámen.

BOJTOR ISTVÁN

Adventben élünk, várjuk az Urat

Lk 15,20

Advent vasárnapján a tékozló fiú példázatából fogadjunk pár üzenetet. Amint azt bizonyára tudjuk az advent szavunk latin eredetű és eljövetelt jelent: *amíg eljön*. Isten újszövetségi népe várta a megígért Messiás érkezését, próféciák szóltak arról, hogy Isten Felkentje jön az övéi közé, és örömet, békét, szabadságot hoz. Az első karácsonykor betelt az idő, az Ige testté lett, és sokan felismerték már a kisdedben a Szabadítót (pl. az idős Simeon a jeruzsálemi templomban). Isten újszövetségi népe, a keresztyén egyház hálás szívvel emlékszik erre az első eljövetelre, ezért ünnepelünk karácsonyt is, ugyanakkor Krisztus második eljövetelére tekint. Krisztus immár örökkévaló királyként és ítélőbíróként érkezik, hogy az övéit az örökkévaló dicsőségbe vigye. Adventben élünk, várjuk az Urat, nem a világ végét, hanem az új eget és új földet, melyben igazság lakozik (2Pt 3,13), azaz az örök üdvösséget.

Első olvasásra a tékozló fiú példázata nem sok adventi üzenetet hordoz: szó van benne bűnbánatról, bűnbocsátó, befogadó édesapáról, sértődött testvéréről. Isten Lelke segítségével azonban figyeljünk fel több gondolatra. Az első adventet, azaz a Megváltó érkezését, a Fiú Istennek embertestet való öltését az elmenetel tette szükségessé. Így is mondhatnánk: az eltávozás az atyai háztól.

A történet szerint a kisebbik fiú kikéri az örökségét és elhagyja az apát, ill. a szülői otthont. Nem tudja értékelni az otthon biztonságát, az atya szeretetét, közellétét, függetlenedni akar és eltávozik. Az első bűneset elevenedik meg előttünk, amikor az ember hajlott a sátnai szóra, mert a szíve eltávolodott Istentől.

A példázat szerint a fiú kikéri a jussát, az örökséget, neki nem az apa kell, hanem a vagyon. A bűnös embernek nem Isten kell, hanem Isten áldása: egészség, szerencse, pénz, boldogság. A fiú az örökség kérésével azt fejezi ki, hogy számára az apa halott, mert öröklésről nem lehet szó a szülő haláláig. Krisztus első eljövetelét az embernek ez az állapota tette szükségessé, mert az ember megtagadta Istent, számára Isten halott, legfeljebb a kilátástalan helyzetben kiált hozzá. Hányan vannak, akik hisznek Istenben, de mégis halott számukra, nem érdekli őket, nem törődnek vele.

De ez az eltávozás az atyai háztól, a bűn, éppen a fiút, azaz minket tett halottá. Figyeld csak ezt a süllyedést: eltávozik, feléli az örökségét, disznók mellé kerül, egyedül van, nincs senki, aki enni adna neki. Lehet, most azt mondd, hogy neked tele a hűtő, van mit enned, de őszintén nem tört rád az az érzés, hogy valami hiányzik? Nem érzed, hogy az emberből hiányzik valami? Ahogy *Váci Mihály* írja: „valami nincs sehol”. Hiába tele a hasad, éhező vagy, nyomorult vagy, boldogtalan

vagy. Jaj nekünk, ha örökre távol maradunk Istentől.

Itt jutunk el a következő üzenethez. Az ige szerint mikor még távol van a fiú, aki térne haza, az apa meglátja őt, és elébe szalad. Isten megszánt minket ebben az állapotunkban. Bár a fiú távol volt, az apa nem maradt távol a fiától, tovább szerette. Megragadó ez a kép, ahogy az apa a fiú elé fut. A Lk 1-ben olvassuk Zakariás hálaénekét, melyben ezt is mondja: „áldott az Úr, Izráel Istene, hogy meglátogatta népét.” (Lk 1,68) Isten megkönyörült a bűnbeesett emberen. Az ember számára halott lett Isten, de Isten

Tudd meg, hogy itt és most óriási lehetőség van, hogy megváltott, megerősödött, igazi örömmel betelt ember légy. Azért mert ma vár rád az Úr, idevárt, hogy e pár sor által halld meg és érts meg Őt: kész neked megbocsátani, ugye belátod, hogy bőven van mit megbocsátania. Ő ma még eléd jött és kegyelmével ölel át.

Az adventi időszak arról szól, hogy várjuk az Urat, de íme, Ő is vár minket. Ahogy Péter írja: látszólagos késése, tudniillik az, hogy még nem jött el, annak a jele, hogy még hosszan túr *érettünk*. Vigyázz, mert Isten türelme hosszú, de nem végtelen, egyszer lejár a kegyelmi idő, ma még nyitott ajtó adott élénk (Jel 3,8), de ez az ajtó egyszer becsukódik.

„Istennek is van adventje, vár arra, hogy hozzá kiáltunk”

nem mondott le teremtményéről. A fiú elhagyta az apát, de az apa nem hagyja el a fiút, íme, elébe szalad. János írja az ő levelében: „mi szeressük Őt, mert Ő előbb szeretett minket.” (1Jn 4,19)

Istennek is van adventje, vár arra, hogy hozzá kiáltunk. Szentlelkével és igéjével ébreszt minket, hogy felismerjük elveszett állapotunkat, készítet arra, hogy induljunk haza. Titokzatos munkája ez a Szentlélek Istennek: azt hiszed, hogy magadtól dönbensz rá hibáidra, magadtól indulsz bűnbánatra, de, mikor már ott vagy leroskadva az Atya lábainál, rájössz, hogy az ő szeretete vonzott téged, piszkált téged. Isten az ő szeretetét megmutatta Krisztusban, aki meghalt a bűneinkért. Érzed-e, hallod-e Atyád hívását, térj vissza, jöjj hozzám? Ezt a hívást el lehet fojtani, el lehet hessegetni, de akkor marad az örök távolság és marad az örök kárhozat.

A tékozló fiú hazaindul, az apa észreveszi, elébe szalad és megöleli. Hadd kérdezzek meg: hol vagy, távol az Atyától vagy úton az atyai ház felé? Téged kérdezek, aki ezt olvasod, mert akartál olvasni egy igehirdetést, ugye nemcsak a szemed, hanem a szíved is itt van, valóban az Urat keresed?

Ennek a tékozló fiúnak volt egy nagyobb testvére. Nem tudta örömmel fogadni hazatérő öccsét, szíve megtelt irigységgel, nehezteléssel, igazságtalannak érzi az apa döntését. Bár ő otthon maradt, nem távozott el a házból, ugyanúgy távol került a szíve az atyától. Nem tudja kimondani azt, hogy testvérem, így fogalmaz: ez a te fiad. Milyen áldott és üdvösséges arra gondolunk, hogy Megváltónk, az Úr Krisztus nem szégyell minket testvéreinek nevezni (ld. Zsid 2,11) és Ő maga vezet be az atyai házba, a vendégségbe, amely a mennyi örömét jelképezi több igehelyen is.

Távolságból közösségbe, bűnből megbocsátásba, halálból életre, ez az adventi út. Krisztus azért jött, hogy ezen az úton te is hazatalálj, magára vette bűneinket, az ellenünk szóló adóslevelet felszegezte a keresztfára, Isten őérette kegyelemmel fogad. Az Úr Krisztus második eljövetele lezárja ennek a lehetőségnek az idejét. Segítsen meg a szent és mindenható Isten, hogy ne távol Tőle, hanem Vele való közösségben találjon minket az utolsó napon. Ámen.

LOVASZ ISTVÁN

(Címlapkép: Fekete Réka)

Börvelyi fejfák

Mikor csak tehetem, mindig ajánlom barátainak, tanítványaimnak, hogy Szatmár megyében járva keressék fel Börvelyt is, mert bizony több figyelmet érdemel ez a település. Gyermekkorom szünideit rendszerint itt töltöttem, anyai-apai nagyszülőknél nyaralva, s már akkor megcsodáltam a temető különleges, addig másutt még nem látott fejfáit.

„Ez a tájék Magyarország dagasztó tekenője” – írta Ady *Móricz Zsigmond* című cikkében a Nyugatban, 1909-ben. Megállapítása hatványozottan érvényes településünkre. Az egykori Ecsedi-láp szélén, a Kraszna mentén elterülő falu lakosait különböző tájakról sodorta ide a történelem. A környékbeli őstelepes, reformált magyarok, és a *Mária Terézia* uralkodása alatt több ehínséget is átélt, ezért a termékenyebb Alföldre szívesen kijövő, ugyancsak református székely atyafiak kétszáz év alatt lassan „egybedagasztódtak”.

A környékén nincsenek hegyek vagy nagy erdőségek, s mégis, milyen szép faragások, míves famunkák találhatók ma is itt! Ha benézünk régebbi portákra, érdekes tornácoszlopokat, könyöklőket, tulipándíszes

Női fejfa

deszкамunkákkal kerített, lécrácsozatú verandákat láthatunk.

Már a XIX. századi források is sajátos településként említik, elsősorban egyedi viselete, szokásai és nyelvjárása miatt. Nem véletlenül gyűjtött itt népmeséket, népdalokat *Móricz Zsigmond* sem 1905-ben. Kint, a temetőben pedig szűkebb pátriájára emlékeztető, jellegzetes csónak alakú fejfákra lelt. Annak nincs nyoma, hogy az ember alakú, vagy – ahogyan a helyiek mondják – gombos fejfák felkeltették volna érdeklődését. Íróember lévén felfigyelt viszont a tréfás sírfeliratokra, s egyiket („Itt helybe, Börvelybe / Lepett meg az örök álom, / Ezzel magamat ajánlom.”) később fel is használta a *Pipacsok a tengeren* című regényében. Több környékbeli település tréfás sírfeliratait *Derecskey Imre* gyűjti majd össze, s jelenteti meg 1919-ben az *Est* című lapban.

E feliratok – ha voltak egyáltalán, mert némely kutatók állítják, hogy többségük csak szájhagyomány útján terjedt – már rég az enyészetéi, azonban ősi örökségünk (talán még Belső-Ázsiából származó!) utolsó hírnemőiként ma is szép számban állnak itt olyan ember alakú fejfák, melyek valaha általánosak voltak a magyarság szállásterületein. Fejrészüket valóban emberfej nagyságú és mívesen megmunkált. E fejfák részletesebb leírásával *Morvay Péter* foglalkozott, bárki elolvashatja az *Ethnographiában* (1958., 69. évf., 53-69. oldal).

A továbbiakban olyan összefüggésekre szeretnék rámutatni, melyekről nevezett kutatók nem szóltak, mert vagy nem figyeltek fel rá, vagy nem tartották fontosnak. A Kárpát-hazában még fellelhető gombos fejfákról többségük úgy vélekedik, hogy az törökkori képződmény. E fejfák létét arra a szokásra vezetik vissza, hogy egykor a csatában vagy párviadalban elesettek fejét levágták, kopjára tűzték, majd temetéskor ezt szúrták a hanthoz sírjelül. Vélekedésük helytállónak tűnik, hiszen Székelyföldről a Rábaközig férfi sírokon valóban sok helyütt láthatunk ilyeneket. Nemrégiben, a Szilágyságban járva, Sarmaságon magam is lefényképezhettem még pár tucatot. A börvelyi temető azonban kilóg a sorból, itt ugyanis ember alakú fejfa a női sírokat jelöli – a férfiaké csónak alakú! Ezek a gombos fejfák ráadásul vaskosabbak is, mint a másutt láthatók. Tájéolásuk és – házaspárok esetén – egymás mellé helyezésük rendje is honfoglalás korabeli, vagy még annál is régebbi. Hasonlóan Árpád-kori templomainkhoz még a környék csónakfejfás temetőihez, e sírok mindegyike keletelt, azaz kelet-nyugati tájolású, s minden fejfa nyugatra néz.

A börvelyi gombos fejfák női mivoltának bizonyításakor szólnunk kell még a házaspárok egymás mellé helyezésének rendjéről is. Ha odaállunk egy ilyen páros sír mellé, s a fejfákkal egy irányba nézünk, tapasztal-

Házaspár

hatjuk, hogy a nő fejfája mindig a férfitől jobbra áll. Az életben viszont, szakrális szituációkban (pl. esküvőn) ma is a baloldal a nőé. Még *László Gyula* mutatott rá bodrogközi ásatásai során, honfoglalás-kori temetők vizsgálatakor ezen ősi temetési szokásra, vagyis a bal és a jobboldal felcserélésére.

Fentiekből még ma is sok minden visszaigazolható s bemutatható a börvelyi temetőben. Nem szabadna veszni hagyni, hiszen mint említettem, ezeréves örökségünkről van szó!

OZSVÁTH SÁNDOR irodalomtörténész

Női fejfa

Szeresse-e a gyülekezet a lelkipásztort? (2.)

A lelkipásztori szolgálat tehát a nyájnak a Szentírás tanítása szerinti felelősségteljes vezetését jelenti (1Thessz 5,14-22), és nem azt, hogy a világ befolyása alatt vagy a gyülekezet belátása szerint, kényének-kedvének kiszolgáltatva, annak irányítgatása alá kerüljön a lelkipásztor. Ez utóbbi miatt alakulhatnak ki konfliktusok a lelkipásztor és a gyülekezet „hangadó” tagjai között (1Kor 3,3; Gal 5,15; Tít 1,10), amikor is ők akarják megszabni a „helyes” irányt.

Egyházlátogatásaim során azt vettem észre, hogy egyre inkább az efféle világi trend van kialakulóban gyülekezeteinkben is: némely gyülekezetnek van két-három hangadója, akik diktálni szeretnének és a hangadásban úgy felülkerekedni, hogy akaratukat átvegye a többség. Azt gondolják, hogy az egyházban úgy működik az élet, mint a demokráciában, ahol a nép maga szabja meg az útirányt. A demokráciát talán emiatt is szeretik sokan, mert ott úr lehet akárki az ordításban, és a legnagyobb „szamárnak” is okosnak érzi magát. Csakhogy az egyházban nem mi, hanem Isten szabja meg az utat; különben eltévedünk, vagy gonosz utakra térünk. Ezért állít Jézus szolgálatba lelkipásztorokat azzal a mondattal: „Legeltesd az én juhaimat” (Jn 21,17b). Vagyis a lelkipásztor az Isten útjára vezet és a hűség felett őrködik, de nem biztos, hogy ezt mindenki így akarja és szereti. Mert valaki talán úgy fogja fel a lelkipásztor szolgálatát, mintha uralkodna a gyülekezetben, amikor kitartóan szigorú és mindig ugyanazt mondja, mivel következetesen ragaszkodik a Biblia tanításához és elveihez. Ha valaki netán próbál kibújni a Szentírás követelményei alól és a lelkipásztor erre rámutat, netán megnevezi konkrétan a bűnt és az engedetlenséget, az bizony ellenszenvet válthat ki. Emiatt nehéz a lelkipásztori szolgálat, mert az folyton-folyvást éber odafigyelést követel, és az emberi természet nehézségeivel kell megbirkózni, ami sok gyötrelmet és fáradtságot hoz magával.

A keresztyén szeretetet, hűséget és békét egyáltalán nem egyszerű fenntartani egy-egy gyülekezetben, még ha ez valakinek magától értetődőnek vagy természetesnek tűnik is. Pál apostol ezért szól az előljárók érdekében, hogy a szolgálatuk meg legyen becsülve és a kölcsönös tiszteleten alapuljon, nem feledve megbízatásuk és felelősségük súlyát. Ezt hangsúlyozza a Zsidókhoz írt levél szerzője is e szavakkal: „Bízzatok vezetőitekben, és hallgassatok rájuk, mert ők vigyáznak rátok úgy, mint akik erről számot is fognak adni. Hadd tegyék ezt örömmel és ne sóhajtozva, mert ez nem válnék javatokra” (Zsid 13,17).

Ha egy lelkipásztor nyugdíjas éveiben netán egy könyv megírására szánna el magát, amelyben összegzi szolgálatát és elmé-nyeit az adott gyülekezettel kapcsolatban,

Kovács Lajos Emil: Viskó (Szinérváralja)

vajon milyen képet festene le róla és annak tagjairól? Gondolkozzunk el ezen: milyennek írna le azok után, hogy hosszú évekig, évtizedekig figyelte életünket, viselkedésünket?

A lelkipásztor is kritizálható, mert nem egy tökéletes lény, és olykor ő is megfélemlíthet arról, hogy szolgál, s nem uralkodik. A szolgálat és az uralkodás között ugyanis nagyon keskeny a határ. Nem minden lelkipásztor egyforma: érezhető és látható a szolgálat minősége és lelkülete.

De ha a lelkipásztor nem is csinálna mást, csak az ige szolgálatát végezné, már ez magában is egy olyan segítség, ami által azon munkálkodik, hogy a nyáj számára biztosítsa az Istentől való „áldást”, ami nélkül az élet értelmetlen (Zsolt 23). Isten az igehirdetés által akarja eljuttatni jóságát és éltető táplálékát a mindig éhes lelkekhez. Ezért a nyájnak hálásnak kell lennie! Viszont a gyülekezet nem kapja automatikusan az áldást, ha élete és magatartása hálátlan. Isten ugyanis csak oda küld áldást, ahol szeretet van (Zsolt 133,1.3). Nem mindegy tehát, hogyan viszonyul a szeretet tekintetében a gyülekezet a lelkipásztorához. Saját magát bünteti és fosztja meg az áldástól az a gyülekezet, amely az értük munkálkodó lelkipásztor fölé akar kerekedni valamilyen módon.

A presbiterek (akik szintén előljárók) nagyban hozzájárulhatnak, hogy a lelkipásztor munkája meg legyen becsülve, és ne legyen hátráltatva vagy megkeserítve olyan hiábavaló dolgokkal, amelyek nem biblikusak, vagy amik mögött önző, illetve hiú érdekek húzódnak meg. Ezeket a negatív dolgokat a presbiter is csak akkor tudja időben észrevenni, ha az Isten szavát rendszeresen tanulmányozza, mert a Biblia tanításának segítségével tudjuk kiszűrni, kontrollálni, mi az, ami Istennek tetsző és mi nem – mind a mások, mind pedig a saját életünkben.

A helyes bibliatanulmányozás és az Isten szavának való engedelmesség aztán szeretetre és a lelkipásztorral való együtt szolgálatra vezet. A Biblia olvasása ezért nélkülözhetetlen eleme a presbiter életének,

ami nélkül lehetetlen a presbiteri szolgálatot komolynak minősíteni és a gyülekezet lelki dolgaiba eleve bekapcsolódni. Finoman szólva elszomorító, hogy a presbiterek nagy része nem él a mindennapi bibliaolvasással, és ez meg is látszik gondolkodásukon, hozzáállásukon és a presbiteri szolgálatuk minőségén. A másik oldalon viszont azok a presbiterek, akik élnek az igével minden nap, a bibliaismeretüket ne arra használják, hogy a „papnál is okosabbak legyenek” és mindenáron szerepeljenek, vagy az igékkel kardoskodva és támadva átültessék érdekeiket és önző akaratukat a lelkipásztorral vagy a gyülekezettel szemben. Pál apostol azt akarja lelkünkre kötni, hogy az egymás iránti tisztelet határozza meg a lelkipásztor, a presbiterek és a gyülekezet szolgálatát – a békesség kötelékében. Ha mindez megvan, akkor a gyülekezetben boldog harmónia lesz jelen és Isten gyönyörködik bennünk. (Vége) (Kálvinista Szemle)

IFJ. DEMES TIBOR

CSIHA KÁLMÁN

Advent

*Adventben élek, ó szállj le hozzám,
Váltsd meg a csonka életem!
Hítem el-elhal, hiába hoznám,
Vissza szívtömbe: fájva érezem.
Keserű hangok fojtják a torkom,
Sötétben ölel ezernyi átok.
Jézus, Te tiszta, szent erő,
Ó, szállj le hozzám, hozzál világot!*

*Adventben élünk, ó, szállj le hozzánk,
Váltsd meg a csonka életünk!
Reményt nélkülöd hiába hoznánk,
Jutalmunk ez: adventben élhetünk.
Keserű hangok fojtják a torkunk,
Sötétben ölel ezernyi átok.
Jézus, Te tiszta, szent erő,
Ó, szállj le hozzánk, hozzál világot!*

✿ **MEGÚJULT SOMLYÓÚJLAK ÁRPÁD-KORI TEMPLOMA.** A Szilágyosomlyói Egyházmegyébe bekelezett Somlyóújlaki Egyházközségben október 20-án templomszentelési hálaadó istentiszteletet tartottak. Az alig 330 lelkes gyülekezet XIII. században épült Árpád-kori templomát sikerült kívül-belül teljesen felújítani. Az ünnepi istentiszteleten ft. *Csúry István* püspök hirdette az ígét. E jeles alkalomra, mely százévenként egyszer adatik meg, az egyházmegye lelkészi kara majdnem teljes létszámban megjelent *Szőnyi Levente* esperes és *Székely Csaba* főgondnok vezetésével. A kebelbeli gyülekezetek lelkészei mellett jelen voltak az Újlakról elszármazott és más egyházmegyében szolgáló lelkészek is, de barátok, ismerősök, hazatérő egyháztagok is megtisztelték jelenlétükkel.

A püspöki ígehirdetés után *Balázs Ferenc* helybeli lelkész köszöntötte az egybegyűlt ünneplő közösséget, majd röviden beszámolt az egy évig tartó felújítási munkálatokról. A Kulturális Minisztérium hatalmas anyagi segítsége mellett a munkából derekasan kivették a részüket – különösen a templombelső bútorzatának a felújításában – *Bóti István* főgondnok és lelkes kis csapata, akik több mint ezer munkaórát végeztek el a nyár folyamán teljesen ingyen. *Szőnyi Levente* esperes ünnepi köszöntője után a lelkészi kar igei áldáskívánásai hangzottak el. Különösen érzékeny hangot ütöttek meg az elszármazott lelkészek bizonyágtételei. Együtt ünnepelt velünk a Szilágy megyei RMDSZ vezetősége és községünk polgármestere is. A helybeli Nőszövetség ének-kara két énekszámmal tisztelt meg a jelentős ünnepi esemény előtt, *Bóti Gergő* ifjú konfirmált pedig néhai *Csiba Kálmán* biztatását helyezte mindannyiunk szívére: *Szeressétek a templomot!*

Legvégül pedig a Budapestről érkezett *Béres Ferenc Kamaragyűttes* félórás koncertje tette feledhetlenné az együtt eltöltött két és fél órát. A búcsúzás pillanata sokak szeméből könnyeket csalt elő, a templom előtti téren pedig 20 palástos lelkész sorakozott fel egymás mellé egy közös fotó erejéig, Istennek adva hálát az együttlétért.

Mindezért Istené legyen a dicsőség, aki nemcsak a kőből épített templomokat, de az emberi lelkeket is kész megújítani. Ebben bízva énekelte hálásan és tiszta szívvel a templomból kivonuló ünneplő sereg a 153.

Hálaadó ünnep Somlyóújlakon (Kép: Vetési László)

ének utolsó versét: „Jöjj és lakozz bennem, hadd legyen már itt lenn, Templomoddá szívem-lelkem”.

BALÁZS FERENC lelkész

✿ **REFORMÁTUS MISSZIÓ A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN.** Gyógyulás-gyógyítás címmel rendezték meg a VII. Kárpát-medencei Missziói és Diakóniai Konferenciát október 6-9. között Berekfürdőn, a Megbékélés Házában. A rendezvényen többek között arról is szó volt, miként lehet az Egyházat és a hitűnket „meggyógyítani”.

Ahhoz, hogy az Egyház a gyógyulás útjára lépjen, és újra társadalmi tényező legyen, hitbéli megújulásra van szükség. Az Egyházi Jövőkép Bizottság elnökeként *Dr. Harmathy András* előadásában elmondta, két sarkalkövet tettek le, mely alapján az Egyház megújulásának útját jelölték ki: az egyik szerint az Egyház jövőjének kérdése a misszió kérdése, az Egyháznak ki kell nyílnia, míg a másik sarkalatos pont a gyülekezetek életképességének kérdése, mert ha a gyülekezetek megerősödnek, akkor az Egyház is.

Hasonlóan kemény szavakkal sürgette a változásokat *Czibere Károly*, az MRE Szereztársulati Irodájának a vezetője: „A református diakóniának ugyanaz a problémája, mint a gyülekezeteknek: nem hallatszik az evangélium. A kecskéket tanítjuk bégetni, nem pedig a bárányokat.” Mint elmondta, hiába a panasz, hogy nem lehet mozgósítani a gyülekezetbe járókat a szolgálatra, ha a lelképásztor ahelyett, hogy fátylakat gyűjtana, teológizál. „Ha azonban valaki megtért, azzal nem csak egy szobát lehet kitakarítani, az ilyen emberrel földet lehet szántatni.”

A konferencián rekordszámú résztvevő, összesen 290 ember gondolkodott együtt azon, hogyan lehetne segíteni a rászorulókon és eljuttatni minél több helyre az evangéliumot. (*Reformatus.hu*)

✿ **GYÜLEKEZETI TALÁLKOZÓ ÉS SZÜRETI FESZTIVÁL DOBRÁN.** 2011-ben indult útjára az a gyülekezeti szövetség, ami Erdőd, Dobra, Magyargéres és Szatmárhegy református gyülekezeteit köti össze. A szövetség tagjai most október 19-én Dobrán találkoztak, ahol csatlakoztak a helyiek hatodik alkalommal megrendezett szüreti fesztiváljához.

A testvérgyülekezeti találkozón ígét hirdetett *Rácz Ervin* erdődi lelkész. Sokan érezhetjük magunkat úgy, mint Mózes, elhívása előtt, céltalanul, mélyponton, gödörben, de Isten szava ott is megszólít és megmutatja a jó irányt. Ő ott van a múltunkban, jó ezt felidézni és úgy szemlélni a történelmet, hogy ne sópánkodjunk miatta, hanem erőt merítsünk belőle a mindennapokra. *Nagy Attila* géresi lelkész is igével köszöntött, a szentíró szavaival buzdítva: nem vagyunk a meghát-rálás emberei. *Kovács József* szatmárhegyi lelkész történelmi visszatekintésében említett tette arról a két és fél évszázaddal ezelőtti korszakról, amikor az ellenreformáció és az

akkori politikai akarat miatt elüldözöttettek otthonukból az erdődi reformátusok.

Kurta-Tötös Szabolcs házigazda lelképásztor szervezésében és irányításával az istentisztelet után a világháborús emlékművet koszorúzták meg. A kultúrthonban kulturális műsor várta a nagyérdeműt. Fellépett a dobrai Orgonác néptáncsoport, a leánykar, a tanári kar színtársulata, a citerazenekar és az ifjúsági csoport. A nevetés és a jókedv jellemezte ezt a programpontot, identitás-erősítő, lélekelmelő alkalom volt, melyet szeretetvendégség, szüreti bál, táncmulatság zárt, élőzenével.

RÁCZ ERVIN

Az Istennel való közösségnek gyógyító hatása van

✿ **GYÓGYÍTÓ SZOLGÁLAT – SZATMÁRI LEKÉSZÉRTKEZLET.** A szokásos lelkészi adminisztrációs gyűlés mellett az őszi lelkészértekezletre is sor került október 10-én, a Szatmári Egyházmegye esperesi hivatalának tanácstermében, melyen a Lánkos templomban szolgáló *Pocsveiler István* segédlelkész hirdetett ígét. A prédikációt követően *Kovács Sándor* esperes köszöntötte meg az „ifjú Timóteusnak” a szolgálatot.

Máthé Róbert lelkészértekezleti elnök elmondta, hogy a lelképásztorokat sajnos gyakran érintik szív- és érrendszeri problémák a stressz vagy a kevés mozgás miatt. Ezért gondolta időszerűnek azt, hogy a lelkészértekezletre meghívja előadást tartani a Németi Református Egyházközség presbiterét, *dr. Puskás Csabát*. Az emberek 54%-a szív- és érrendszeri problémák miatt hal meg, 27%-a pedig daganatos megbetegedés miatt, tájékoztatott a családorvos. Az előbbinek több oka is lehet, ilyen a koleszterin szint nem megfelelő szinten tartása, a dohányzás, a vérnyomás problémák, a túlsúly, a helytelen táplálkozás és a mozgásszegény életmód.

Milyen mértékig kell foglalkoznia a testével a keresztyén embernek? Erre is a Biblia adja meg a választ: „Avagy nem tudjátok-e, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szentléleknek temploma, a melyet Istentől nyertetek; és nem a magatokéi vagytok? (1Kor 6,19) Szánjuk élő és szent áldozatul a testünket is Istennek, figyelmeztet még az apostol. Ugyanakkor felhívta a figyelme a doktor úr arra is, hogy a nyugalomnap megtartása is az emberért van, pihenni kell. Zárszóként megfogalmazódott az is, hogy éppen az Istennel való közösség, sőt maga a szolgálat hat a szolgálóra gyógyító hatással.

R. E.

OLVASÓLÁMPA

Hegyközsztár évszázadai

Hegyközsztár, a Nagyváradtól kissé északkeletre fekvő Bihar megyei község 2013-ban ünnepli a Várad Regestrumban említésének 800. évfordulóját. Ez alkalomból jelentek meg nemrégiben Orendt Mihály Hegyközsztár 800 éves és A Hegyközsztári Református Egyházközség története című kiadványai, melyek Csatárt és általánosságban a Berettyó és a Sebes-Körös ölelte Bihari Hegyközt állítják elénk, társadalmi, egyházi, gazdasági életük egységében. A szülőföld, a szerző-szerkesztő számára legfontosabb élményforrást jelentő helyek emberi és természeti értékeit érzelmes őszinteséggel feltáró könyvek helybeli forrásokra is támaszkodva (köztük külmunkatársunkra, Tóth Zsigmondra – a szerk.) kalauzolja olvasóikat egészen jelenkorig.

Szerzőjük eredendően Csatár történetének írására vállalkozott, évtizeden át folyó kutatásai során azonban elegendő adatot talált ahhoz, hogy munkáiban rendre szőlhasson más hegyközi települések (többek között Siter, Hegyközkovácsi, Hegyközújlak) múltjáról is. Lelkesültsége, térség iránti odaadása elé emelnek tükröt nemzeti érzésvilágra nyitó mondatai, melyekkel őskori természeti táj ábrázolásától egészen az elmúlt tíz év egyház és helyi társadalom érdekében áldozatvállalásainak, kulturális programjainak ismertetéséig igyekszik olvasóiban érzelmi bevonódást kelteni. Különösen szembetűnő ez elsőként említett művében, ahol például határozottan állást foglal a Csatárral kapcsolatban név eredeti kutatások tárgyában: elfogadja-támogatja a település nevét Árpád fejedelem legkisebb fiának nevéből származtató elméletet.

Maga a község oklevelekben 1213 után számos névalakkal szerepel, az Anjou-korban már a váradai püspökség birtoka, az 1552. évi összeírás alapján hatvanegy telkes falu, míg nem a 17. század első harmadában mezővárossá emelkedik. 1660 után ide is elérnek a bihari hegyközi térségben pusztító hadjáratok, temploma ennek ellenére a századközépen megújul, 1703-ban református iskolával gazdagodik. Csatárnak ekkoriban sem jelentősebb mennyiségű gabona termelésére, sem nagyobb számú állat tartására nincs elegendő földje. Lakosai rét és legelő hiányában környező falvak pusztáin is nevelnek jószágokat, szántók helyett pedig inkább előnyös fekvésű szőlőkkel húznak jövedelmet. Minderről a korszak alapforrásai (birtokfelmérések, urbéri összeírások) tanúskodnak, adatközlésekhez Orendt sokat merít belőlük, s épp ezért első műve józsefi korig vezető fejezeteiben általában gazdaság- és társadalomtörténeti oldalról visz közelebb Csatárhoz. Ezzel szemben a tizenkilencedik

századi jelent inkább egyháztörténeti nézőpontból láttatja, nagymértékben építve községi lelkészi feljegyzésekre.

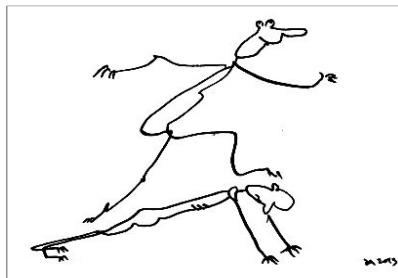
Csatáron a kalvinizmus a 16. század közepén erősen megkapaszkodik: 1556-ban, amikor a politikailag és területileg megosztott országban már nagy számban szereznek híveket Kálvin tanai, Csatár nagyobb része is református hitre tér. Orendt Mihály második, javarészt forrásközléseket tartalmazó, évkönyv formáját öltő munkája e határon túli magyar református közösség életvilágához, Csatár és a reformáció négyszázötven éves kapcsolatához közelít. Lajstromok (úrasztalára adakozók és egyházi tisztviselők névjegyzékei) közben-után fél évezred községi hitéletének képei sorakoznak előtünk, számosan a csatári református közösség történetének egyik legfontosabb forrásaként értékelhető, múlt századfordulón megnyitott és majd hatvan évvel később lezárt „Aranykönyv” lapjairól. Templomfelújítás, egyházi adományok, iskolai tanítói és lelkészi javadalmazások szintén bekerültek a könyvbe, köszönhetően a tizenkilencedik század elejétől vezetett lelképásztori feljegyzéseknek. A forrásközlések fényt vetnek helyi fiú- és leányiskola működésére, megemlékeznek a közösségszervezés, a gyülekezeti élet fontosabb pillanatairól, és adalékkal szolgálnak például az ezernyolcszáz-harmincas évek eleji kolerajárvány történetéhez. A kötetben idézetek mellett a forráskiadó saját elbeszélései, kísérőszövegei is szerepelnek, lelkészi tollakból pergő emlékek kiegészülnek jelenkori eseményekről készült felvételekkel, falusi karácsonyok hangulatát megidéző sorokkal.

Változatos tartalma olvasókönyvvé teszi. Nyolcszáz év történetében egy-egy, a szerző történelemlátását élesen tükröző, személyes hangú elbeszélő részt rövidebb-hosszabb idézetek követnek, s e témabeli és így műfaji összetettségét tovább erősítik versek, némely népszokás helyiek megszólaltatásán keresztül leírása. Orendt Mihály persze nem egyszerűen történeti áttekintés érdekében keres és teremt összefüggéseket. Anekdotákkal, személyes történetekkel is átszótt, s részben ezért történelem és emlékezet határvonalát helyenként elmosó munkáiban igyekszik megmutatni mindazt, ami máig meghatározó a felekezeti és nemzeti öntudatát híven őrző hegyközsztári magyar református közösség életében.

(Orendt Mihály: Hegyközsztár 800 éves. 2013; A Hegyközsztári Református Egyházközség története. 2013)

BRIGOVÁCS LÁSZLÓ

FIRKA

Ugródeszka

Adorjáni László karikatúrája

DERŰS PERCEK

Felkészült tolmács

Valamikor a két háború között angol nyelvű vendége volt a református egyháznak Debrecenben. A következő vasárnap a vendég prédikált a Nagytemplomban. A tolmácsolásra Erdős Károlyt, az egyetem Református Hittudományi Karának professzorát kérték fel. Vasárnap közeledtével egy kollégája megkérdezte Erdős Károlyt, hogy tudja-e, mit fog prédikálni a vendég?

– Azt, hogy ő mit fog prédikálni, nem tudom, de azt, hogy én mit, azt tudom.

CSOHÁNY JÁNOS

GONDOLAT-JEL

Kedves arc

Vajon mi tesz egy arcot kedvessé? Egyszerű kérdésnek tűnik, de választ találni rá nem is olyan egyszerű. Sokszor egy csúnya vagy torz arc is lehet kedves, és egy szépen rajzolt arc is lehet üres és semmitmondó. Az arc fontos része az éniünknek, mivel helyet és keretet ad a szemnek, ami pedig tudvalevőleg a lélek tükré. Az arc a lélek legmélyét mutatja meg, felismerhetővé teszi az ént, az akaratot. Az aljas és gonosz ember az arcát eltakarja, mert lelke valójában megmutatkozását másképpen leplezni nem tudja. Az arc elmondja szavak nélkül is, ha viselője őszintén és szeretettel figyel ránk. Az emberi lélekből áradó őszinteség, figyelem, türelem és empátia az, ami egy arcot kedvessé tesz. Amikor leolasható az arcról, hogy felénk fordulva fontosnak, értékesnek tart bennünket. Minél érdemtelenebbek vagyunk a kitüntetett figyelemre, az őszintén és szeretettel felénkforduló arc annál kedvesebb, annál értékesebb nekünk. Mint ahogy nincs fájdalommasabb, mint mikor az arc és a száj nem ugyanazt mondja.

VISKY ISTVÁN